

Väderleken år 2009

Väderleken under år 2009 var i genomsnitt så nära ett normalår som man kan komma, även om inget år är det andra likt sett i ett mera detaljerat perspektiv. Medeltemperaturen för året var 0,5 °C högre än normalt och nederbörden var knappt 7 mm lägre än det s.k. normalvärdet för Ålands försöksstation.

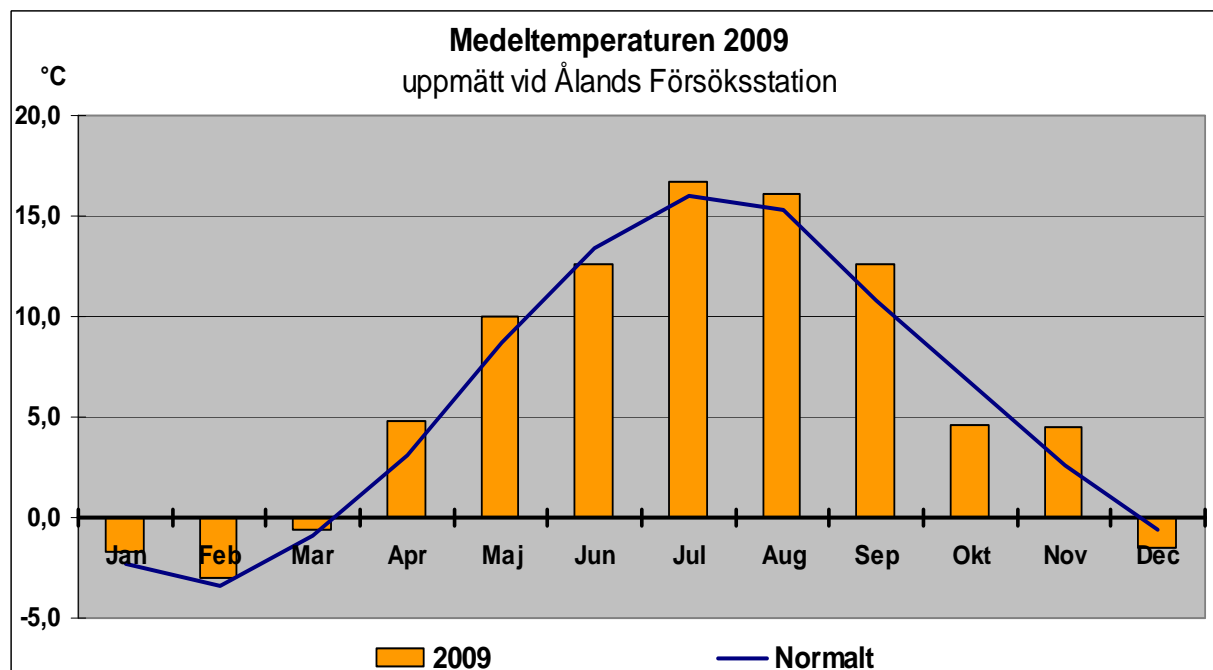
Temperatur °C (enl. mätningar gjorda vid 2 m´s höjd)

Månad	2009	Normalt	Skillnad
Januari	-1,7	-2,3	0,6
Februari	-3,0	-3,4	0,4
Mars	-0,6	-0,9	0,3
April	4,8	3,1	1,7
Maj	10,0	8,7	1,3
Juni	12,6	13,4	-0,8
Juli	16,7	16,0	0,7
Augusti	16,1	15,3	0,8
September	12,6	10,8	1,8
Oktober	4,6	6,7	-2,1
November	4,5	2,6	1,9
December	-1,5	-0,6	-0,9
Årsmedeltemp.	6,3	5,8	0,5

Temperatur, väderlek och tjäldjup

Månaderna juni, oktober och december var kallare än normalt (normalt avser medelvärden för perioden 1972-2000), övriga månader var alla varmare. Vad nederbörden beträffar var speciellt maj och juli udda såtillvida att då föll det betydligt mera nederbörd än normalt. Det i sin tur var ur jordbrukets synvinkel sett egentligen positivt. Man är generellt i behov av mera nederbörd under vår och försommar

än under senare delen av växtsäsongen. På Åland är försommartorka ofta ett gissel. Det som var mindre positivt var att dessa vår- och försommar-regn föll väldigt häftigt och under kort tid och bidrog till att marken på många håll slammade till och bildade skorpa. De här regnen gjorde också att den luckerhet som vinterns tjäle åstadkommit på många håll förstördes. Tjäldjupet på plöjd mark var som djupast den 27 februari, då det uppmättes till 53 cm. Samtidigt var det 14 cm tjäle i skogen.

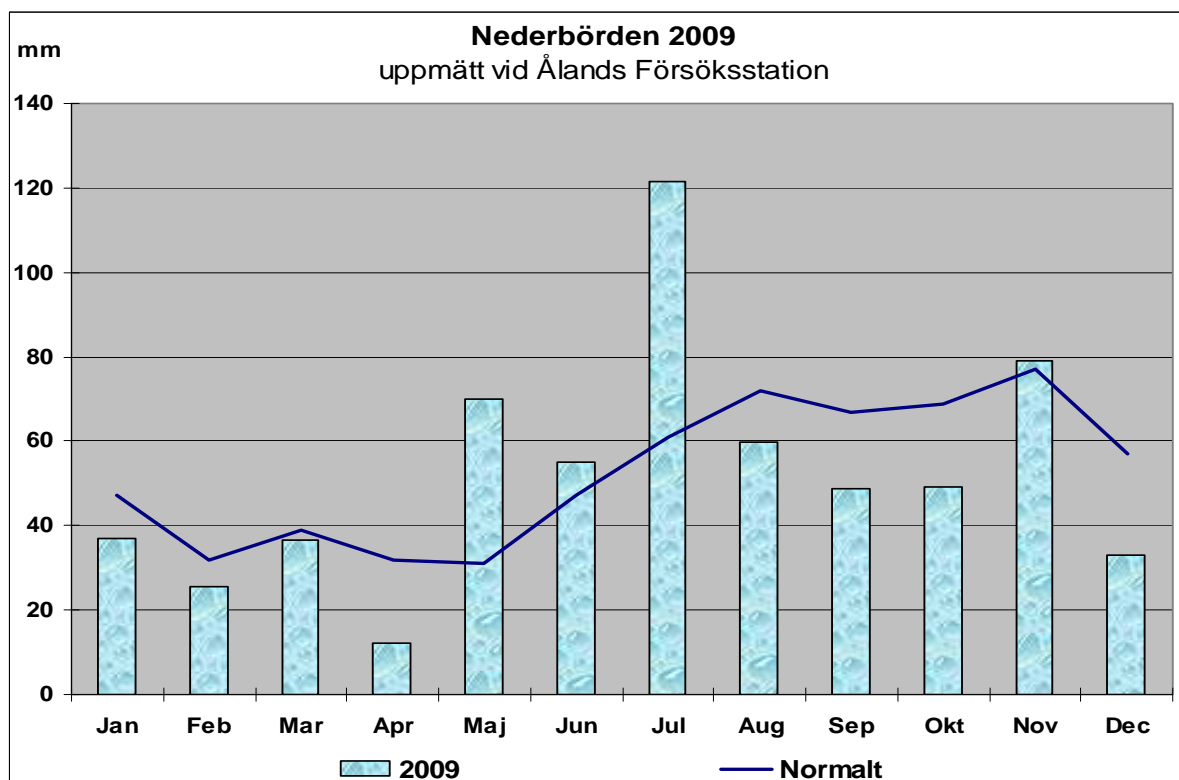

Nederbörd mm

Månad	2009	Normalt	Skillnad
Januari	37	47	-10
Februari	25	32	-7
Mars	36	39	-3
April	12	32	-20
Maj	70	31	39
Juni	55	47	8
Juli	121	61	60
Augusti	60	72	-12
September	49	67	-18
Oktober	49	69	-20
November	79	77	2
December	33	57	-24
Årsnederbörd	627	631	-7

Växtsäsongen

Växtsäsongen under året sträckte sig över tiden 24.4-31.10. Växtsäsongen avser den tid av året då dygnsmedeltemperaturen överstiger + 5 °C och tillväxt anses vara möjlig. För jordbruket i stort bjöd väderleken under 2009 inte på några stora besvärligheter att jämföra med 2007 års skyfall i maj på västra Åland, då jorden på flera ställen rann bort och stora arealer odlingar totalförstördes eller 2008 års väldiga nederbördsmängder i augusti (175 mm), som försvårade skördarbetena och förstörde kvaliteten på en del grödor.

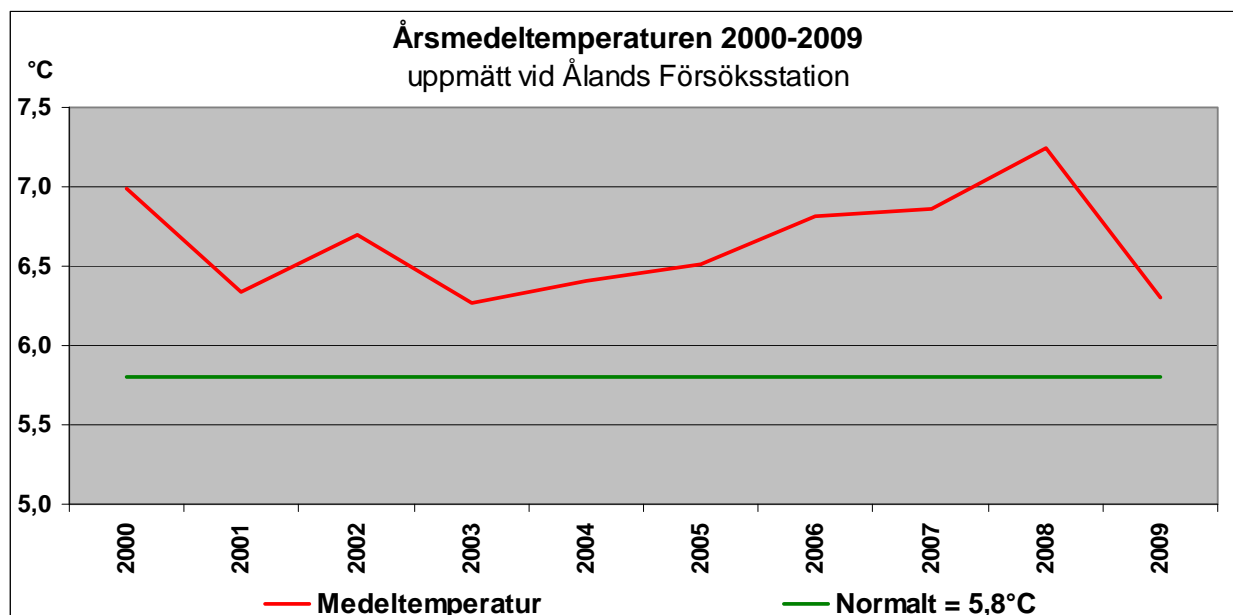

Tack vare avsaknaden av stora regnmängder på hösten förlöpte skördarbetena på det stora hela taget bra. Vallarna, som är arealmässigt stora, gav under växtsäsongen flera goda skördar. En annan arealmässigt stor gröda i landskapet är spannmålen. Det som för dess del var positivt var att skördeperioden var vädermässigt hygglig. Ett verkligt stort bekymmer för spannmålen del var att det som skulle bli brödsäd till övervägande del inte fyllde kvalitetskraven visavi proteininnehållet. Det mesta klassades som fodersäd. Där hade säkert väderleken - vid sidan om andra faktorer - viss inverkan. För specialgrödorna potatis, grönsaker och äpplen var skördarna generellt sett goda. Också där fanns en del problem förorsakade av ex. solfattigdom och kyla i oktober (som bidrog till sen mognad och i viss utsträckning mindre söta äpplen), hög luftfuktighet i september (ogynnsamt med tanke på fälttorkning av lök) som påverkade specifika grödor. Till det kommer en del sjukdomar och att efterfråge- och prissättningsbilden på produkterna tidvis var ogynnsam, men de lämnas utanför denna rapport.

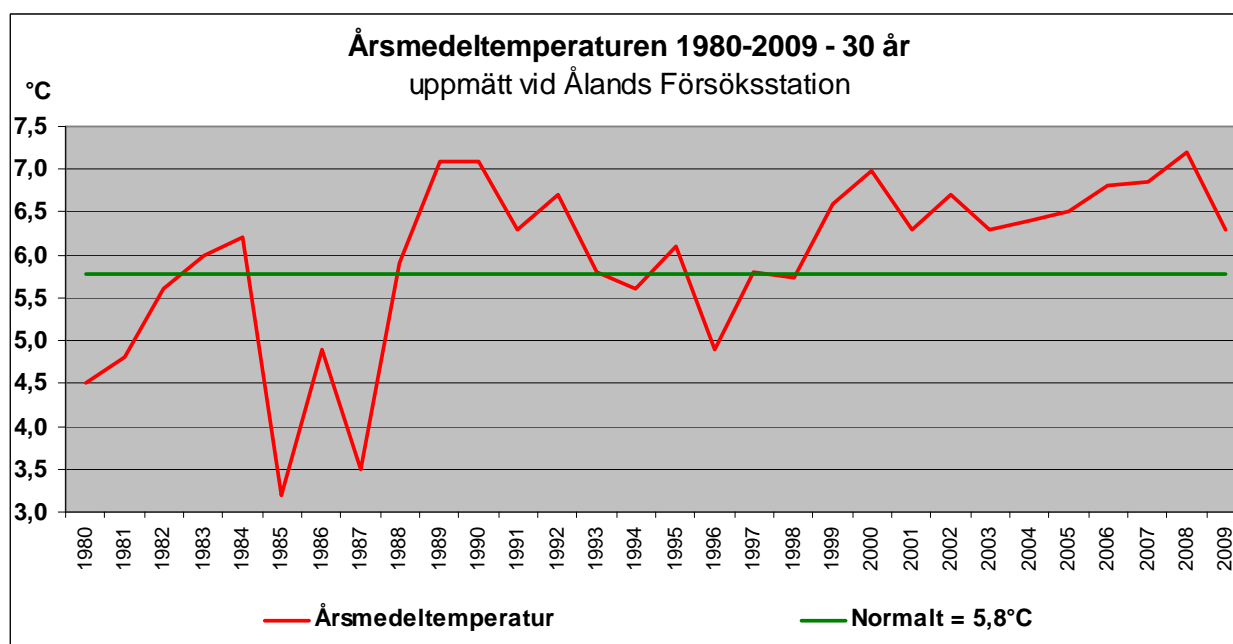
Väderleken under 2000-talets första årtionde:

Temperaturen

I och med årsskiftet hade det första decenniet av 2000-talet löpt ut. Gör man en studie över de tio senaste åren väderleksmässigt (2000-2009) kan man konstatera att samtliga år varit varmare än normalt. I medeltal för åren har medeltemperaturen varit nästan en grad eller exakt 0,9 °C varmare än normalt.

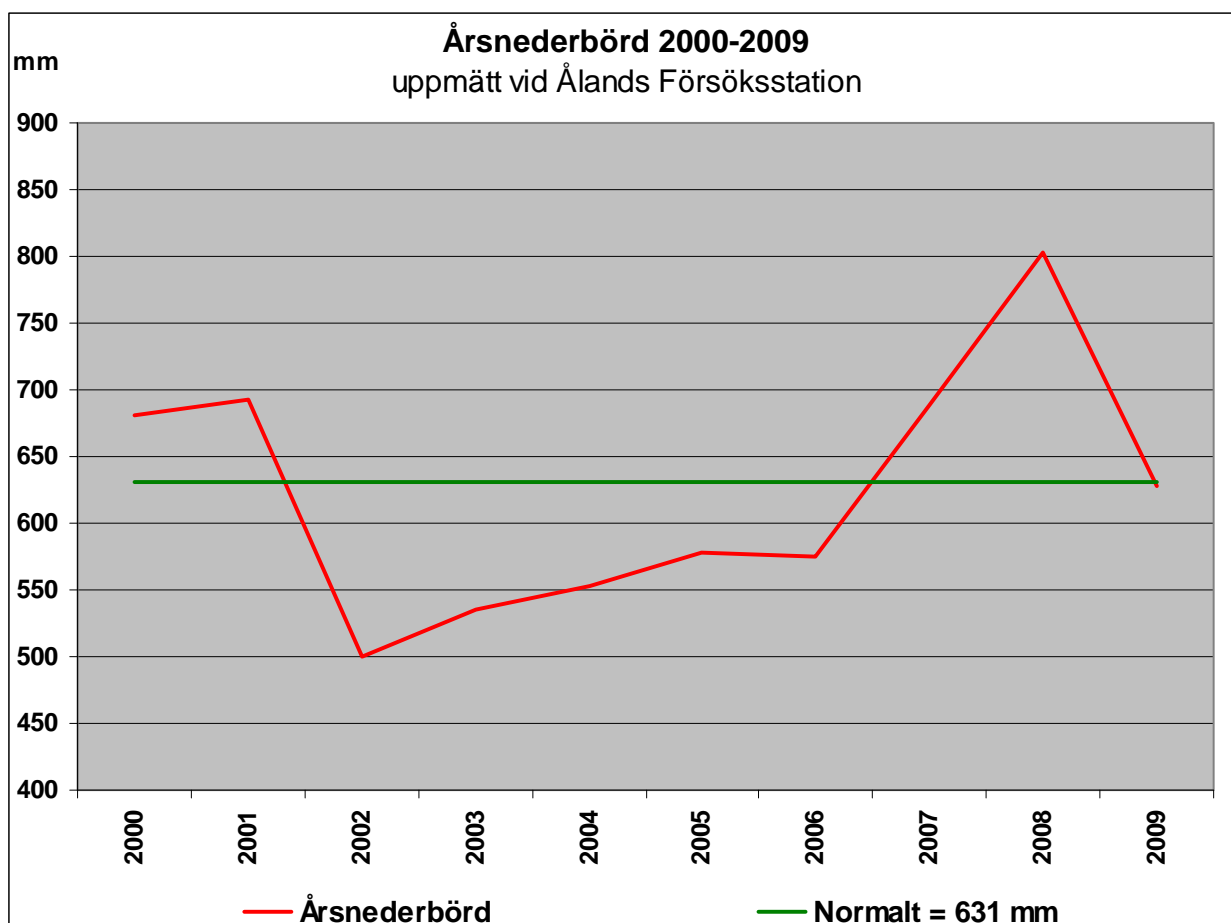
Det kan vara av intresse att känna till våra lokala data i tider då klimatuppvärmningen är ett mycket aktuellt diskussionsämne. Den lilla sammanställningen över de 30 senaste årens medeltemperaturer ger vid handen att vi får gå tillbaka ända till medlet av 1980-talet för att få tag i ett par riktigt kalla år med rejäla vintrar.

I skrivande stund finns en del tecken som talar för att den här vintern kan bli en kallare variant än på länge bl.a. i och med att havsvikarna håller på att isbeläggas och meteorologerna talar om fortsatt kyla. Men det återstår att se.

Nederbörden

Nederbördsmässigt visar mätningarna vid Ålands försöksstation att regnmängderna varierat mellan åren, men att medeltalet för det nyss avslutade decenniet (2000-2009) låg nära snittet på 630 mm i årsnederbörd. I medeltal ligger medeltalet för nederbörden knappt 10 mm under normalvärdet. Speciella år var 2002 med ett stort nederbördsunderskott – ett mycket torrt år med andra ord - och 2008 med ett rejält överskott, där speciellt augusti var mycket nederbördsrik. Då det gäller nederbörden behöver man poängtera att det självklart finns lokala variationer förorsakade av exempelvis regn i samband med åska. Ett exempel på stora lokala skillnader är år 2007, då västra Åland fick kolossala mängder med vatten medan bl.a. skärgården blev helt utan regn.

Ålands Försöksstation

VÄDERLEKSFÖRHÅLLANDENA vid Ålands Forsöksstation 2009

Temperatur °C (enl. mätningar gjorda vid 2 m's höjd)

Marktemperaturen

Månad	2009	Normalt	Skillnad	Högsta	Datum	Lägsta	Datum	Lägsta	Datum
Januari	-1,7	-2,3	0,6	5,8	12	-16,4	3	-15,9	4
Februari	-3,0	-3,4	0,4	3,1	25	-13,4	20	-15,9	20
Mars	-0,6	-0,9	0,3	10,1	31	-13,8	25	-18,7	25
April	4,8	3,1	1,7	17,4	25	-6,3	21	-9,9	21
Maj	10,0	8,7	1,3	23,9	31	-2,3	1	-5,6	1
Juni	12,6	13,4	-0,8	27,2	29	-1,0	7	-4,1	7
Juli	16,7	16,0	0,7	27,1	2	3,7	6	-0,2	6
Augusti	16,1	15,3	0,8	24,7	5	4,5	20	1,2	20
September	12,6	10,8	1,8	19,3	19	3,6	11	-0,1	11, 25
Oktober	4,6	6,7	-2,1	13,1	7	-6,1	30	-9,6	30
November	4,5	2,6	1,9	10,1	21	-1,8	9	-3,4	11
December	-1,5	-0,6	-0,9	6,8	1	-11,9	18	-18,4	18
Årsmedeltemp.	6,3	5,8	0,5						

Nederbörd mm

Avdunstning

Månad	2009	Normalt	Skillnad	Mest	Datum	mm
Januari	37	47	-10	7,1	20	
Februari	25	32	-7	7,8	6	
Mars	36	39	-3	9,5	9	
April	12	32	-20	7,9	9	4
Maj	70	31	39	26,0	22	88
Juni	55	47	8	21,8	13	76
Juli	121	61	60	43,9	8	81
Augusti	60	72	-12	16,1	18	66
September	49	67	-18	20,8	12	33
Oktober	49	69	-20	13,4	6	
November	79	77	2	11,5	15	
December	33	57	-24	5,3	28	
Årsnederbörd	627	631	-4			348

Den effektiva värmesumman 1999-2008

Datum	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
11-20.4	6				17			22		
21-30.4	42	20	32		30	6	12	41	31	24
1-10.5	74	58	70	18	105	18	70	58	92	58
11-20.5	127	97	131	62	128	51	99	99	112	95
21-31.5	182	134	213	141	156	119	145	185	185	177
1-10.6	239	193	331	229	226	170	209	298	295	225
11-20.6	309	277	453	298	290	258	319	383	378	285
21-30.6	406	392	549	405	379	350	424	486	471	407
1-10.7	502	543	660	524	483	485	570	606	571	516
11-20.7	607	665	805	678	588	628	683	719	692	638
21-31.7	721	819	955	859	724	765	825	838	845	769
1-10.8	815	928	1 093	1 004	880	878	967	971	950	895
11-20.8	917	1 047	1 244	1 122	992	986	1 100	1 103	1 062	995
21-31.8	1 020	1 160	1 398	1 219	1 099	1 097	1 238	1 202	1 159	1 112
1-10.9	1 093	1 249	1 518	1 290	1 186	1 188	1 333	1 267	1 235	1 212
11-20.9	1 125	1 343	1 584	1 372	1 263	1 241	1 411	1 320	1 267	1 279
21-30.9	1 170	1 380	1 602	1 436	1 317	1 315	1 506	1 386	1 302	1 339
1-10.10	1 248	1 442	1 606	1 459	1 349	1 373	1 574	1 431	1 328	1 351
11-20.10	1 298	1 489		1 468	1 368	1 403	1 606	1 445	1 364	
21-31.10	1 331	1 509			1 385	1 421	1 634	1 467	1 393	
1-10.11	1 356	1 516				1 455		1 472		
11-20.11	1 370					1 466				
21-30.11	1 378									
1-10.12	1 392									
11-20.12	1 396									

Den effektiva värmesumman beräknas enligt följande:

Beräkna först dygnsmedeltemperaturen = Dagens högsta + lägsta + Nattens högsta + lägsta / 4.
Den del av dygnsmedeltemperaturen som överstiger +5°C räknas till värmesumman.

Normalt = medeltal för åren 1972-2000

Växtperioden under 2009 började 24.4 och avslutades 8.10. Den var 167 dygn lång.